

BIULETYN INFORMACYJNY

Szanowni Państwo,

z przyjemnością prezentujemy kolejny biuletyn informacyjny przygotowany dla naszych Klientów. Tym razem znajdą w nim Państwo wszelkie potrzebne informacje o wspólności majątkowej i wynikających z niej zobowiązaniach małżonków. Temat ten jest o tyle ważny, że nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz niektórych innych ustaw w istotny sposób zmieniła przepisy dotyczące tej problematyki.

ZMIANY W USTROJACH MAJĄTKOWYCH MAŁŻONKÓW

Zmiany w małżeńskich ustrojach majątkowych weszły w życie z dniem 20 stycznia br. Zgodnie ze zmianami, istnieją następujące małżeńskie ustroje majątkowe: ustrój ustawowy, przymusowy ustrój majątkowy oraz ustrój umowny.

Wspólność ustawowa obejmuje przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich, które dotychczas nazywane były dorobkiem. Zgodnie ze zmianami, przedmioty nabyte przez małżonków w trakcie trwania wspólności ustawowej to majątek wspólny. Znika pojęcie **majątku odrębnego** – przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do **majątku osobistego** każdego z małżonków.

Do majątku wspólnego należą: pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków oraz (nowość!) środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków.

Do majątku osobistego każdego z małżonków należą m.in.: przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej, przedmioty majątkowe nabyte przez dzie-

dziczenie, zapis lub darowiznę (chyba że spadkodawca lub darczyńca postanowił inaczej), przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków, przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków czy prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa własności przemysłowej oraz inne prawa twórcy.

Wcześniej w skład majątku odrębnego wchodziły tylko takie przedmioty majątkowe, które zostały nabyte ze środków uzyskanych w zamian za dwie kategorie przedmiotów: nabytych przed powstaniem wspólności ustawowej i nabytych przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę.

Do majątku osobistego każdego z małżonków zakwalifikowano również prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom (przede wszystkim uczestnictwo w spółce cywilnej i osiągnięte z tego tytułu dochody). Zamysłem było ucięcie spekulacji wokół reżimu majątkowego spółki cywilnej, której współnikiem jest jeden tylko małżonek lub obydwójce.

Przyjęto też tzw. zasadę pełnej surogacji majątków osobistych: przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego pozostają nim nadal. Zasada ta daje lepsze zaspokojenie dla wierzycieli (mogą się oni przecież zaspokoić przede wszystkim z majątku osobistego). Uniemożliwiono tym samym prosty transfer z majątku osobistego do wspólnego.

SAMODZIELNY ZARZĄD MAJĄTKIEM

Nie ma już podziału na czynności zwykłego zarządu majątkiem wspólnym (co do których małżonek mógł podejmować decyzje samodzielnie) i czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu (na które wymagana była zgoda współmałżonka). Teraz każdy z małżonków będzie miał prawo do **samodzielnego zarządzania majątkiem wspólnym** (bez przeszkód będzie mógł w pojedynkę

BIULETYN INFORMACYJNY

kupować i sprzedawać akcje, obligacje, samochody itp.).

OCHRONA DLA MAJĄTKU WSPÓLNEGO

Nie oznacza to jednak całkowitej dowolności – zastrzeżono bowiem, że małżonkowie mają obowiązek współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym – np. informować się wzajemnie o stanie tego majątku czy obciążających go zobowiązaniach. Możliwe jest sprzeciwienie się przez małżonka czynności zarządu majątkiem wspólnym zamierzonej przez drugiego małżonka **przed dokonaniem czynności** – ma to zabezpieczać przed lekkomyślnymi i niegospodarnymi zachowaniami współmałżonka.

Sprzeciw nie dotyczy czynności w bieżących sprawach życia codziennego lub zmierzających do zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny albo podejmowanych w ramach działalności zarobkowej. Jest on skuteczny wobec osoby trzeciej tylko wówczas, **jeśli mogła ona zapoznać się z nim przed dokonaniem czynności prawnej**.

Od zasady samodzielnego zarządu majątkiem wspólnym przewidziano wyjątki. Zgoda drugiego małżonka jest potrzebna m.in. do dokonania czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkowania wieczystego, jak również prowadzącej do oddania nieruchomości do używania lub pobierania z niej pożytków czy darowizny z majątku wspólnego (z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych).

Jeżeli jeden małżonek zawarł umowę bez zgody drugiego (mimo że zgoda taka była wymagana), umowa taka będzie ważna, jeśli zostanie potwierdzona przez drugiego małżonka.

Szczególnie istotne ze względów prowadzenia działalności gospodarczej jest nowe ujęcie problematyki zaspokojenia wierzyciela z majątku wspólnego małżonków, gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków. Będzie

teraz trzeba rozróżniać sytuacje, kiedy zobowiązanie zostaje zaciągnięte za zgodą małżonka i gdy takiej zgody brak.

DŁUŻNIK – WSPÓŁMAŁŻONEK

Wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, nie zawsze może zaspokoić się z majątku wspólnego. Zależy to od tego, czy drugi małżonek zgodził się na zaciągnięcie zobowiązania. Jeśli wyraził taką zgodę, wówczas wierzyciel może żądać zaspokojenia również z majątku wspólnego małżonków. Jeżeli jednak zobowiązanie zostało zaciągnięte bez zgody drugiego małżonka wówczas wierzyciel może żądać zaspokojenia **tylko** z majątku osobistego dłużnika, z wynagrodzenia za pracę lub z dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej, jak również z korzyści uzyskanych z praw autorskich i pokrewnych, praw własności przemysłowej czy innych praw twórcy. W sytuacji, gdy wierzytelność powstała w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa – zaspokojenie może nastąpić także z przedmiotów majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa.

Dla przedsiębiorców zapewne najważniejsze będzie to, że:

- do majątku osobistego (nazywanego dotąd odrębnym) małżonka mają należeć prawa majątkowe związane np. z jego uczestnictwem w spółce cywilnej, czyli jak mówi ustawa – wynikające ze wspólności łącznej innej niż majątkowa małżeńska;
- wszystkie przedmioty nabyte w zamian za składniki majątku osobistego którekolwiek z małżonków również będą należały do jego majątku osobistego (zasada pełnej surogacji);
- przedmiotami majątkowymi służącymi do wykonywania zawodu lub prowadzenia działalności zarobkowej jednego tylko małżonka ma zarządzać tylko on sam;
- wierzyciel będzie mógł prowadzić egzekucję z majątku wspólnego, jeśli uzyska zgodę drugiego małżonka na zaciągnięcie zobowiąza-

BIULETYN INFORMACYJNY

- nia przez małżonka-dłużnika (zgoda nie będzie jednak oczywiście potrzebna do zaciągnięcia zobowiązania);
- zgoda współmałżonka potrzebna do ważności czynności prawnej lub do tego, by można było prowadzić egzekucję z majątku wspólnego, może być wyrażona w każdej chwili (np. przed, w trakcie i po zawarciu umowy). Sprzeciw musi być podniesiony przed dokonaniem czynności przez współmałżonka.

Ustawodawca całkowicie zmodyfikował również przepis regulujący nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim. Obecnie sąd nada taką klauzulę, jeżeli wierzyciel wykaże dokumentem urzędowym lub prywatnym, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika.

WIERZYCIEL MUSI WYKAZAĆ

Zmiana ta ma ogromne znaczenie dla wierzycieli. Aby bowiem skutecznie prowadzić egzekucję z majątku wspólnego małżonków (np. z nieruchomości), konieczne będzie wykazanie dokumentem, że małżonek dłużnika wyraził zgodę na zaciągnięcie zobowiązania. Przed nowelizacją to małżonek musiał wykazać, że zaciągnięcie zobowiązania przekraczało tzw. zwykły zarząd i nastąpiło bez jego zgody. Nowelizacja jest o tyle istotna, że będzie obowiązywać w odniesieniu do WSZYSTKICH POSTĘPOWAŃ EGZEKUCYJNYCH WSZCZĘTYCH PO 5 LUTYM 2005 r.

Pamiętając, iż zgoda małżonka dłużnika wyrażona może być w każdym czasie, również wyrażona po zaciągnięciu zobowiązania poniżej prezentujemy wzór stosownego oświadczenia. Mogą Państwo z niego korzystać w zakresie podpisywanych z kontrahentami umów.

OŚWIADCZENIE

„Oświadczam, że wyrażam zgodę na zaciągnięcie zobowiązań pieniężnych mojego małżonka z tytułu umowy o współpracę zawartej dnia pomiędzy a”

....., dnia.....

.....
Imię, nazwisko i podpis współmałżonka

Z poważaniem

Jakub Pomorski
Kierownik Zespołu Sprzedaży
i Promocji